

Repensem l'Empordà. Diagnosi i estratègies de futur

Jornada organitzada per la secció d'Economia i Societat de l'Institut d'Estudis Empordanesos (La Cate, Figueres, 6 d'octubre de 2018)

Conclusions:

La crisi econòmica dels darrers anys ha accentuat les desigualtats socials a l'Empordà fins a uns nivells que ni tan sols s'han pogut corregir amb els primers símptomes de recuperació. Les dades de l'Empordà, en magnituds com el PIB o la renda familiar, indiquen que es troba a la cua de les comarques catalanes. Per tot això s'imposa una reflexió social, econòmica, territorial i ambiental.

Les 5 taules rodones celebrades al llarg de la jornada i els 14 ponents que han intervingut, han aportat una sèrie d'idees per obrir un debat que caldrà desenvolupar i donar-hi continuïtat. Del conjunt d'intervencions en destaquen aquestes propostes:

1/ Cal un canvi de model productiu. És important poder avançar cap a una estructura econòmica més diversificada, més equilibrada i de més valor afegit. Això implica potenciar una nova indústria, una logística i un terciari avançat; un nou model turístic, que aposti per la qualitat, també, en la millora dels sous del sector per a combatre la precarització, la singularitat del territori i la desestacionalització; i un comerç més lligat al territori, més artesanal i no tan vinculat al model de franquícies

2/ És necessari concertar una estratègia territorial. Hi han de participar els ajuntaments dels municipis de més de 5.000 habitants, els consells

comarcals, les organitzacions sindicals i empresarials, i les entitats arrelades al territori. Cal tenir en compte que la pròpia organització político-administrativa i demogràfica (68 ajuntaments a l'Alt Empordà i 36 al Baix Empordà, duplicitat de serveis, realitats socials i econòmiques descompensades entre els nuclis urbans més poblats i els altres municipis...), dificulta el lideratge i la captació de recursos. Aquest acord ha d'establir una diagnosi per poder després coordinar actuacions i planificar projectes de desenvolupament social i econòmic

3/ Enfortir el lideratge públic-privat. Promoure la creació d'un ens comarcal per a la potenciació de l'activitat econòmica i la generació d'oportunitats per a les persones i empreses. Consensuar un projecte comú empordanès significaria, a la pràctica, fer un paper de lobby davant les institucions. Barcelona i Catalunya no se n'adonen prou que la crisi ha trastocat aquest imaginari col·lectiu que encara té mitificat l'Empordà com la gran terra d'oportunitats. La situació estratègica de l'Empordà requereix una atenció prioritària de la Generalitat que es tradueixi en plans i inversions

4/ Objectiu primordial: preservar el paisatge. El patrimoni natural és un dels elements identitaris de l'Empordà, junt amb els seus monuments i espais culturals. La declaració de Reserva de la Biosfera podria ser un pas endavant en la conservació del paisatge, sempre que es promulgui el planejament urbanístic que ho faci possible, així com per potenciar la gestió dels espais naturals i per a un desenvolupament sostenible. Cal fer especial atenció a qüestions concretes com l'energia eòlica, amb una anàlisi profunda de l'allau de projectes presentats i encara no

desenvolupats, al problema de l'aigua (24 pobles sense depuradora i 34 pobles amb els aqüífers contaminats per nitrats) i la implementació de zones industrials disperses per la comarca

5/ Defensar un model territorial sostenible per a la Costa Brava, amb la tramitació d'un Pla Director Urbanístic d'Urbanitzacions No Sostenibles que aturi el desenvolupament de sectors residencials obsolets, així com, en línia amb el manifest de SOS Costa Brava, impulsar la creació del Conservatori del Litoral, com a organisme públic amb la missió d'adquirir els sòls més fràgils del sistema costaner i protegir-los davant de qualsevol amenaça urbanística, i així deixar un llegat de paisatges verges a les futures generacions

6/ Prioritzar una actuació concertada a l'àrea urbana de Figueres, per a reforçar el paper de la ciutat com a node i com a àrea d'oportunitats per a tothom i qualitat de vida. Cal afrontar la problemàtica de la segregació urbana com a factor d'aïllament i desconexió, tant dins la mateixa ciutat com en la relació d'aquesta amb els municipis del seu entorn, amb el risc de derivar en tensions socials, criminalització o incivisme. El dret a l'habitatge, la suburbialització, l'espai públic, elements tots que influencien en els moviments socials i les transformacions en barris, carrers i places, que en alguns casos deriva en situacions de pobresa, exclusió o de divisió entre "dues ciutats": una per pobres i una altra per rics. També són factors d'una creixent segregació territorial dins l'àmbit de l'àrea urbana, entre la capital i els municipis que en formen part

7/ La importància de l'educació. L'escola ha fet possible la socialització i la inclusió de l'alumnat immigrant. A hores d'ara, cal anar més enllà, i dotar les escoles de medis per poder revertir la concentració d'alumnat amb necessitats educatives especials en algunes escoles (fent que la ràtio sigui menor i que es produeixi un repartiment equitatiu) i fer possible que l'escola segueixi sent l'àmbit prioritari de la inclusió social. Els objectius han de ser: enfortir la xarxa pública escolar de Primària, trobar sortides per als alumnes que no obtenen l'ESO i augmentar el nombre d'alumnes que opten per la via dels cicles formatius, amb l'augment i la diversificació de l'oferta figuerenca i comarcal, més flexibilitat en l'oferta i col·laboració entre empresa, instituts i institucions, així com escoltar i conèixer l'opinió dels joves). S'ha de tenir present també que la formació ha de ser integral i permanent al llarg de tota la vida.

8/ Fomentar l'emprenedoria, des de la Secundària fins a l'FP. Establiment prioritari d'un Programa comarcal anual per capacitar a professionals, tècnics de promoció econòmica i professors, tant en quantitat com qualitat de tècnics de suport al desenvolupament econòmic per a la millora de la competitivitat comarcal en el context de la globalització. Necessitat urgent en la creació d'un *hub* territorial que involucri sector empresarial, administració, universitat i representants de la formació professional i elemental

9/ Atraure talent. És condició bàsica tenir un entorn amb gent preparada, impulsar la connectivitat, potenciar les iniciatives digitals que no requereixen grans inversions i impulsar bons projectes amb

terminis. La deslocalització avui és factible en moltes feines i l'Empordà té una connexió amb "metro" (AVE) amb Girona i Barcelona

10/ Cal generar una massa crítica i amb exigència d'ètica d'equitat. "Salvem els empordanesos" ha estat un dels lemes utilitzats a la jornada. Davant de situacions de paràlisi, manca de lideratge i descoordinació entre institucions, és més necessari que mai fer aquesta reflexió sobre el futur, obrir un debat i ser exigents davant les desigualtats socials. Cal millorar l'autoestima, i amb exigència, treball, disciplina i visió de conjunt, ens en sortirem

Figueres, 6 d'octubre de 2018